

לזכות נשמת רבנו
רבי יצחק אברהם צוק"ל

גיליון 887

העיון התורני השבועי

מלאך התורה

יז סיון התשפ"ה

13.6.2025

פרשת בהעלותך הפטרה: רוני ושמחי

לרפואת אבי היקר מאיר בן מסעודה

לב הפרשה

העלון מוקדש לרפואת ידידנו היקר אילן בן מזל שזכות זיכוי הרבים תעמוד לו, שיזכה לבריאות איתנה ולבשורות טובות.

פרשת בהעלותך ממשיכה לספר את סיפור מסע בני-ישראל במדבר. היא כוללת מצוות שונות הקשורות לעבודת המשכן, לצד שני מאורעות עצובים שאירעו במהלך הנדודים במדבר.

הדלקת המנורה- משה מוסר לאהרון הכהן מאת האלוקים את הפרטים השונים הכרוכים בהדלקת המנורה שעמדה במשכן ואהרון מקיים את ההוראות כלשון. שנה לאחר יציאתם ממצרים, מצווה האלוקים על בני-ישראל להקריב שוב את קורבן הפסח בדיוק כפי שעשו זאת שנה קודם לכן לפני יציאתם ממצרים ובני-ישראל מקריבים את הפסח כדת וכדין.

קבוצה של אנשים שהייתה טמאה ולא יכלה להקריב את קורבן הפסח התלוננה לפני משה: "למה ניגרע? גם אנו רוצים להקריב את קורבן הפסח ומדוע לא נוכל לעשות זאת?" משה מעביר את תלונתם לאלוקים שבתגובה מעניק לבני-ישראל מצוה חדשה: מצוות פסח שני. פסח שני, אותו חוגגים שלושים יום לאחר הפסח הראשון, מהווה הזדמנות לאלו שלא יכלו לקיים את הפסח הראשון לעשות את החג.

בורא העולם מצווה את משה רבינו להכין שתי חצוצרות כסף. בחצוצרות אלו ישתמשו כדי לקבץ את הנשיאים או את העם אל פתח אוהל מועד, בעת מלחמה כדי לעורר את רחמיו של האלוקים, ובעת הקרבת הקורבנות בשבתות, בחגים ובמועדים.

התורה מתארת את המסע הראשון שנערך עם המשכן כאשר היהודים צועדים לדגליהם. המסע החל בכל באייר בשנה השנייה ליציאתם ממצרים כשארון הברית (ארון מיוחד בו הונחו שביר הלוחות הראשונות) נוסע בראש המחנה.

יתרו, חותן משה שהצטרף אליהם קודם לכן, מבקש לשוב לארצו. משה מנסה לשכנע אותו להישאר עמם והוא מביטח להיטיב עמו. "ויהי בנוסע הארון ויאמר משה: קומה ה' ויפוצו אויבך וינוסו משנאיך מפניך!" וכאשר הארון היה נח במקומו היה אומר משה: "שובה ה' רבבות אלפי ישראל!"

הרשעים שבעם החלו להתלונן על בורא העולם ועל משה וכוונת פורצת אש בקצה המחנה ההורגת בהם. העם מבקש ממשה להתפלל לאלוקים והאש כבית. אך נראה כי הלוקח עדיין לא נלמד. האספסוף, קבוצת הגרים שהצטרפו לבני-ישראל ביציאה ממצרים, שוב מתלוננים. "מי יאכילנו בשר?" הם טוענים. "זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם, את הקישואים ואת האבטיחים, את החציר ואת הבצלים ואת השומים. ועתה? נפשנו יבשה, אנו יכולים לאכול רק מן". הייתה זו תלונה חצופה שכן "מן" היה טעם מיוחד במינו. האלוקים קוצץ על תלונות בני-ישראל, וגם משה מתלונן לפניו: "מדוע הטלת עלי את הנהגת העם הזה? האנוכי הריתי את העם או ילדתי אותו? כיצד אוכל לספק להם בשר? לא אוכל לבדי לשאת בעול הנהגה".

בתשובה לדברי משה משיב לו האלוקים: (א) אסוף שבעים איש מקני ישראל עליהם אשרה מרוחך והם יסייעו לך בהנהגת העם. (ב) במשך חודש ימים אאיל את בני ישראל בשר עד שהוא יצא להם מהאף. כדברי האלוקים, משה אסף שבעים זקנים מחוץ לאוהל מועד ואלוקים משרה עליהם מרוחו של משה. שני זקנים שלא ראו את עצמם ראויים לנבואה נשארו במחנה אך גם שם שרתה עליהם הרוח והם התנבאו. יהושע בן נון משרת משה ביקש ממשה לכלוא אותם כעונש על נבואתם, אך משה הגיב "מי יתן עם ה' כולם נביאים", הלוואי ואלוקים יאציל מרוחו על כל עם ישראל. לאחר-מכן אלוקים ממטיר על המחנה שלום. העם ממחר לאסוף את העופות כדי לאכול מהם ובאמצע אכילתם הורג בהם האלוקים כעונש על תלונתם. את המקום ההוא מכנים בני-ישראל בשם "קברות התאוה".

מרים פותחת בשיחה עם אהרן על העובדה שמאז התגלה האלוקים למשה פרש משה מחיי זוגיות עם אשתו. "האם רק איתו דיבר האלוקים" הם תמהים. "הלא הוא מדבר גם עמנו!" "והאיש משה" אומרת התורה, "ענו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה". אלוקים נגלה אליהם לפתע ומשיב על תמיהתם. "בשונה משאר הנביאים, אני מדבר עם משה פה אל פה. ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי, במשה?" כעונש על דבריה לוקה מרים בצרעת. אחיה משה מתפלל עליה לאלוקים שירפא אותה, והבורא משיב כי הצרעת תימשך שבעה ימים במהלכה היא תשהה מחוץ למחנה. העם מחכה למרים שבעה ימים וכשהיא מבריא הם ממשיכים בנדודיהם במדבר.

מסופר על החפץ חיים שכאשר היו מביאים לו עט לכתוב והיה צריך לבדוק עם העט עובד לא היה מקשקש סתם על דף, אלא היה כותב את המילה עמלק ולאחר מכן מקשקש עליו. והסביר אם כבר צריך לבדוק אם העט עובד למה סתם לקשקש, כאשר אפשר לעשות מצות 'מחית עמלק'.

כאשר התלמידים שלו היו צריכים להביא כסאות לבית המדרש וכל אחד ניגש להביא כיסא, אמר הרב לתלמידיו: ' לא חבל, ממילא אתם הולכים להביא כיסאות, במקום שכל אחד יסחוב כיסא לעצמו שכל אחד יביא כיסא לחברו, ולקיים מצות חסד'. וכן שהלכו ליטול ידיים לסעודה, אמר להם: 'במקום שכל אחד ימלא לעצמו את הנטלה שהחבר שלפניו ימלא לחברו הבא אחריו'. רק אדם שחי את המצוות יכול לחשוב כך.

זמני השבת

19:29	כניסת שבת
20:21	צאת שבת
21:19	רבנו תם

לזיווג הגון ולהצלחה לעידו בן אביבה למשפחת חיים
להצלחת דוד בן זהבה מרציאנו וכל משפחתו

מזל בת אסתר הדר
 אשר יעקב בן מסעודה אבוגזלו
 יהודית בת טרז אלבחרי
 יצחק שלום בן רחל גוזלן
 יצחק זאדא בן אסתר

העלון מוקדש

להצלחה ולזיווג הגון נטלי תהילה בת אירית.
 להצלחת אלון דוד למשפחת גוזלן
 לרפואת שמחה בת חנה.

בעל אחד היה מוטרד ששמיעתה של אשתו איננה עוד כפי שהייתה וחשב שאולי היא זקוקה למכשיר שמיעה. הוא לא היה בטוח כיצד להעביר לה את המסר העדין, אז הוא התקשר לרופא המשפחה על מנת להתייעץ. הרופא אמר לו שיש בדיקה לא פורמלית ופשוטה שהוא בעצמו יכול לבצע, שתתן לרופא יכולת לשפוט טוב יותר את אובדן השמיעה שלה. "הנה מה שתעשה", אמר הרופא. "עמוד במרחק של כ- 15 מטר ממנה ובקול שיחה רגיל אמור לה משהו וראה אם היא שומעת. אם היא לא מגיבה התקרב לכדי 10 מטר, ואחר כך 5 מטר וכך הלאה, עד שאתה מקבל תגובה". באותו הערב, אשתו במטבח שוקדת על ארוחת הערב בעוד הוא ישוב בחדר העבודה. הוא נזכר ברופא ואומר לעצמו, "אני בערך 15 מטר ממנה, ננסה לעשות את מה שבקש הרופא". בקול רגיל הוא שואל את אשתו, "חומד, מה אוכלים הערב?". אין תגובה. הבעל מתקרב לכיוון המטבח, נעמד במרחק של כ- 10 מטר מרעייתו ושואל שוב, "חומד, מה אוכלים הערב?" שוב, אין תגובה. הוא עבר לחדר האוכל, כ- 5 מטר מאשתו ושאל שוב, "חומד, מה אוכלים בארוחת הערב?" אין קול ואין עונה. אז הוא נכנס למטבח, נעמד ליד הדלת וממרחק של פחות משלושה מטר: "חומד, מה לארוחת הערב?" עדיין אין רחש מצד אשתו. הוא ניגש ממש מאחוריה ואומר בקול רם, "חומד, מה לארוחת הערב?" "יעקב, בפעם החמישית – עוף צלוי!" נקודה למחשבה "כל עוד אנו מסתכלים על הדברים מנקודת המבט שלנו, לעולם לא נכיר את האמת" (ברונטון). יש גם אמת אחרת, גם כשאנו בטוחים שהאמת כולה שלנו ורק אנחנו יודעים מה נכון. לרוב אנחנו נוטים להתלונן ולהאשים את המצב ואת האחרים: הוא לא מקשיב לי, היא הכעיסה אותי, בגללה אני... או שאף אחד לא דואג לי. מצב רוח הוא בחירה: האם לקטר על מה שאין וקשה, או להודות על מה שיש. ומצב רוח הוא מצב רגשי שנמשך זמן מסוים, והוא משפיע על הדרך שבה אנו רואים, חווים ומפרשים את מה שקורה אצלנו בפנים ומה שקורה בחוץ. לפעמים נדרש שינוי אחד קטן כדי לשנות משהו גדול ולהשפיע גם על המצב רוח והפתרון נמצא רק אצלנו. לא ניתן להיפטר או להימנע לחלוטין ממצבים או מאנשים מכעיסים. וכפי שאמר הלל הזקן' מי שבחר לעצבן שיעצבן, אני בוחר לא להתעצבן'

הלכה

מפי הרב נתנאל בן הירוש

להישען בזמן התפילה :

שאלה: האם בזמן שצריך לעמוד, כגון בתפלת העמידה, מותר להשען על איזה חפץ?
תשובה: במסכת זבחים (דף יט:) מבואר, שלדעת חכמים, מי שנשען בשעה שהוא עומד, אין זה נחשב לעמידה. ומבואר בפוסקים שהלכה כחכמים, שכל "הנסמך", כלומר, הנשען, נחשב כיושב ולא כעומד. (אף על פי שיש כמה נידונים בזה בדברי הפוסקים, וכאן נכתוב רק את מסקנת ההלכה). ולפיכך כתבו התוספות שם, שבשעה שצריך לעמוד, אין לסמוך (להשען). וכן כתבו הרא"ש ועוד מרבתינו הראשונים. והביא דבריהם מרן הבית יוסף (בסימן קמא ובסוף סימן צד). וכן פסק מרן השלחן ערוך (סימן צד) בזו הלשון: יש להזהר שלא לסמוך עצמו לעמוד (כלומר, להשען על העמוד, כגון עמוד התפלה שבזמנינו, או עמודי הבנין), או לחבירו (כלומר, שנשען על חבירו) בשעת התפלה. וכן להיפך, בשעה שצריך לשבת, כגון, מי שצריך לומר "נפילת אפיים", ואינו יכול לשבת, כתב מרן החיד"א (בקשר גודל סי' יט), שעליו להשען על איזה דבר, וכך יוכל לומר את הנפילת אפיים. שהרי הנשען על איזה דבר, נחשב כיושב. אולם לגבי ברכת המזון, שמבואר בשלחן ערוך (סימן קפג) שיש לברכה כשהוא יושב, כדי שיהיה מיושב בדעתו ויוכל לכוין היטב, נראה שבזה אין להקל לברך בשעה שהוא עומד אף על פי שהוא נשען, מאחר ועדיין לא תתיישב דעתו בצורה כזו. וכן פסק הגאון הראש"ל שליט"א בספר ילקוט יוסף (תפילה עמוד תמב).
ולסיכום: במקום שיש לעמוד בתפלה, כלומר, בתפלת העמידה, אין להשען על איזה דבר, מאחר והנשען נחשב כיושב. אדם שהוא זקן או חולה, ואינו יכול לעמוד בלי להשען, עליו לעמוד ולהשען, שעמידה כזו בודאי עדיפה על פני ישיבה ממש.

מלתא רבדיחיה

יצאתי לנופש משפחתי בצפון אשמח שתקראו עלי את הפרקים- צ.י.מר.

מסופר על אדם שלא הצליח להתחתן הרבה שנים, שאל אותו חברו "מדוע?" "אף אחת לא מצאה חן בעיני אימי" אמר לו: "תביא מישהי דומה לאימא שלך" "הבאתי אישה כזאת", השיב, אבל היא לא מצאה חן בעיני אבא שלי..."

ראשי תיבות חוק חינוך חובה – חה חה חה ...)